ל) ב"ק לו: ב"ב לה.,ל) לעיל ב: וש"נ], ג) לעיל

ב: [ב"ק לה:], ד) קדושין כב:, ה) [ע"ב], ו) [לעיל לח:],

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה המחליף וכו׳ לא היה לריך למשוך הפרה והחמור כל"ל

ומיבת או נמחק: (ב) ד"ה וכן זה אומר כר׳ וזה אומר

כו' יחלוקו: (ג) תום' ד"ה ולחזי וכו' דיש ספק בדבר:

הגהות הגר"א

מ' אמאי ישבע (א) גמ' אמאי ישבע כו'. נ"ב וה"ה דהמ"ל

כו'. נ"ב וה"ה דהמ"ל ארישא זכה בגדול אמאי

וכמש"ל לו ע"ב אלא משום

דמתני' סומכוס היא כמ"ש בסיפא זה אומר כו' יחלוקו וי"ל דה"נ לסומכוס אבל

למסקנה החה הרישה נח

יכול לישבע ומשלם לסברה

דאף ע"י גלגול ולסברא

החולקת אתי כסומכוס (ועמ"ש רבינו בח"מ סי

ע"ה ס"ק מ"ו וסי רכ"ג ס"ק ט): [ב] רש"י ד"ה מודה סומכוס. דלקמן

כו'. נ"ב נ"ע למה נקיט אוקימתא דרב ששת דאיפריך: [ג] תום' ד"ה

הא. נראה כו'. נ"ב אבל רמב"ם מפרש דהדר ביה

משינוים קמח וחף רבנן

ל"פ בעומדת באגם ובשמא

ושמא (ועמ"ש רבינו בח"מ

(ו' כ"ג ס"ק ז'):

דמחויב שבועה ואינו

בותני' מאהמחליף פרה בחמור וילדה וכן

עין משפם

נר מצוה

נא א מיי' פ"כ מהלכות מכירה הלכה י ועי'

במ"מ סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רכג סעיף

מוש ב מימי שם הלכה יב גב ב מימי שם הלכה יב

מוש"ע שם סעיף ד: נג ג מיי שם הלכה י

נוש"ע שם סעיף ל ב:

סמג עשין לה טוש"ע ח"מ

מי נה מעיף א:

ד מיי' פ"ה מהלי טוען ונטען הלכה א

בתני׳ המחליף פרה בחמור. להכי נקט המחליף ולא אמר המוכר - וליחזי ברשותא דמאן קיימא. וא״ת וכי נמי הוי הולד ברשות פרתו וילדה דאילו מוכר במעות לא קני לוקח עד דמשיך וכיון דמשך מידע ידיע אי ילדה כבר אי לא ילדה כבר וליכא לספוקי בעד שלא מכרתי ומשלקחתי אבל מחליף פרה בחמור לא היה לריך למשוך - ברחוב כשהן הולכות לרעות וכי תימא הכא משפחה פריך דאמרינן

הפרה (6) או החמור דאחד מהן שמשך נקנין חליפין לחבירו במשיכתו של זה בכ"מ שהן כדאמרינן בהוהב (לעיל דף מו.) כל הנעשה דמים באחר כיון שוכה זה נתחייב זה בחליפין לפי שכשמשך זה בעל הפרה את החמור ניקנית הפרה לבעל החמור ואין ידוע אם ילדה או לא ילדה: וכן המוכר שפחסו. דקי"לדי עבד כנעני נקנה בכסף וכשנתן מעות ניקנית לו השפחה ואפילו היא בבית בעלים ואין ידוע אם עד שלא ילדה נתן הכסף והעובר שלו או לאחר שילדה והולד של בעלים זה אומר כן ווה אומר כן יחלוקו: ישבע המוכר. בגמרא פריך עלה: גבו' בסימטת. קרן זוית הסמוכה לרחבה ומוכרין בה בהמות ועבדים: אימור דאמר סומכום שמא ושמא. בשור שנגח את הפרה (ב"ק דף מו.): ברי וברי. כגון מתני׳ דוה אומר כן הוא וזה אומר כן הוא מי אמר: **תנא סיפא.** שמא ושמא מכלל דרישא ברי וברי דתרי בשתח ושתח לתה לי: מודה סומכום היכא דאיכא שבועה דחורייםת. [ב] דלקמן ה מוקמינן לה בדקטעה לידה דלאו הילך הוא האי דקא מודי ליה בגויה ואית ליה נשבעין על העבדים ואית ליה טענו בחטים והודה לו בשעורין חייב: מה שטענו לא הודה לו. דלא דמי לטענו ק' והודה לו נ' דהתם מקצת טענה עצמה הודה לו אבל זה מודה לו בעבד אחר וע"ז שטענו א"ל להד"ם: ועוד. אפילו אית ליה כמ"ד טענו חטים והודה לו בשעורים חייב: הילך הוא. וזה שמודה עליו מוכן הוא ליטלו ואיכא למ"ד דהילך פטור בפ"ק (דף ד.): לר בידך דמי עבד גדול. מסרתי שתקנהו לי ולא קנית ותובעו הדמים: ווה אומר דמי עבד קטן. יש לך בידי: עומרי שדה גדולה. מנין עומרים של שדה גדולה חה אומר מנין עומרים של שדה קטנה מכרתי לך:

כמות הודה לו ומה שהודה לו לא מענו ועוד הילך הוא ועוד יאין נשבעין כסות עבד קמן

על העבדים אמר רב במוענו דמי דמי עבד גדול דמי עבד קמן דמי שרה גדולה דמי שדה קשנה ושמואל אמר במוענו כסות עבד עומרי שדה גדולה עומרי שדה קמנה כמות

המוכר שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי וזה אומר משלקחתי יחלוקו בחיו לו ב' עבדים אחד גדול ואחד קטן וכן ב' שדות אחת גדולה ואחת קטנה הלוקח אומר גדול לקחתי והלה אומר איני יודע זכה בגדול המוכר אומר קמן מכרתי והלה אומר איני יודע אין לו אלא קפן זה אומר גדול וזה אומר קמן ישבע המוכר שהקמן מכר זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו: גמ' אמאי יחלוקו וליחזי ברשות דמאן קיימא וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה א"ר חייא בר אבין אמר שמואל בעומדת באגם שפחה נמי דקיימא בסימטא יונוקמא אחזקת דמרא קמא וליהוי אידך המע"ה הא מני סומכום היא דאמר יממון המומל בספק חולקין בלא שבועה אימור דאמר סומכום בשמא ושמא בברי וברי מי אמר יאמר רבה בר רב הונא אין אמר סומכום אפילו בברי וברי רבא אמר לעולם כי אמר סומכום שמא ושמא אבל ברי וברי לא אמר ותני זה אומר שמא עד שלא מכרתי וזה אומר שמא משלקחתי תנן זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו בשלמא לרבא מדסיפא שמא ושמא רישא נמי שמא ושמא אלא לרבה בר רב הונא דאמר אין אמר סומכום אפילו ברי וברי השתא ברי וברי אמר יחלוקו שמא ושמא מיבעיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא שמא ושמא אבל ברי וברי לא תנא סיפא שמא ושמא מכלל דרישא ברי וברי ואפ"ה יחלוקו תגן זה אומר גדול וזה אומר קמן ישבע המוכר שקמן מכר בשלמא לרבא דאמר כי אמר סומכום שמא ושמא אבל ברי וברי לא אמר מש"ה ישבע אלא לרבה בר רב הונא דאמר אין אמר סומכום אפילו ברי וברי אמאי ישבע מוכר יחלוקו מיבעי ליה מודה סומכום היכא דאיכא שבועה דאורייתא כדבעיגן למימר לקמן: היו לו ב' עבדים אחד גדול ואחד קמן [וכו']: א אמאי ישבע מה שמענו לא

התם קטן המוטל בעריסה יש לו חזקה דהא משני הכא בעומדת באגם שפחה נמי כו' משמע דמפרה נמי פריך ועוד דקטן נמי דיש לו חזקה

לוקח אין זה הוכחה דקנאה דהא אמרינן בח"ה (ב"ב דף לו.)

הגודרות אין להן חזקה משום דשמא מאליהן באו לרשותו או תפסן

מפרש התם טעמא משום דאימא לא מנשיא ברא אבל הכא שמכר האם למה אין לומר שהוליכה בנה עמה לבית לוקח במקום שיש לה להיות וי"ל כיון דאיכא דררא דממונא ויש ספק בדבר בלא טענותיהן (ג) וטוען ברי הלוקח אם הוא ברשותו אין להוציא מידו אבל אם היה טוען שמא סברא הוא שלא תועיל חזקתו מספק ולא דמי לאחד שהפקיד טלה חי אצל בעל הבית ויש לבעה"ב כמו כן טלה חי ומת אחד מהן דאמר בפ"ב דבכורות (דף יח: ושם) דהמפקיד הוי המע"ה ומועלת חזקת בעל הבית אע"פ שטוען ספק דהתם היה מוחזק בודאי בטלה חי מעיקרא אבל כאן לא הוחזק מעולם לוקח בולד זה בודאי אבל מוכר אם הוא מוחזק מועיל אפי׳ הוא טוען שמא שהיה מוחזק בודאי מתחילה קודם מכירה כשהיתה פרה מעוברת ואע"ג דלא דמי ממש לההיא דבכורות דהתם הוחזק בודאי בולד מתחילה אבל הכא לא הוחזק מעולם בודאי וולד אחר שנולד אלא בעובר ולפי מה שפי׳ שחזהת לוהח מועלת כשטוען ברי א"ש דמשני דקיימא באגם ולא משני דקיימא וסימטא וברשות בעלים:

ברשות לוקח ומיהו ה"מ לשנויי דקיימא ברה"ר אלא אין דרך בהמה ושפחה להתעכב שם כמו באגם הא מני סומכום היא. [1] נראה לרבינו שמואל מדלא קאמר אלא הא מני סומכוס היא משמע דלא הדר ביה ממה דאוחמה בעומדת באגם ולא איירי סומכוס אלא בשאין מוחזק לא זה ולא זה אבל היכא דמוחוק מודה סומכוס דעל אידך להביא ראיה וק' לר"י דלעיל (דף מ:) אמרינן דזה אומר איני יודע אם שאולה אם שכורה וזה אומר איני יודע יחלוקו ואוקימנא יי כסומכוס ואע"ג שהשוכר מוחזק במעותיו וי"ל התם שהמוחזק נמי טוען שמא אין חזקתו מועלת אבל הכא אוקימנא

בעומדת באגם כדי לאוקמה אפילו בברי וברי דאי הוה מוחזק חד

מינייהו היתה מועלת חזקתו ומיהו

קשה דבשילהי המניח (ב"ק דף לה: ושם) אמתני' דוה אומר שורך הזיק וזה אומר לא כי אלא בסלע לקה המע"ה וקאמרינן בגמ' זאת אומרת חלוקין עליו חביריו על סומכוס דלסומכוס יחלוקו ומתניחין דהתם איירי בברי וברי מדקתני וזה אומר לא כי כדאמר התם והשתא הלא סומכוס מודה כשהמוחזק טוען ברי שחזקתו מועלת וליכא למימר דהתם ס"ד דמיירי באגם ובשור חם דמשלם מגופו מ"מ מכליה דסומכוס פליג אמחני׳ לוקמה כשעומדת בביתו דמודה סומכוס כיון דטעין ברי וא״ת ואמאי קאמר הא מני סומכוס היא לוקמה אפילו כרבנן והכא לית לן למיזל בתר מרא קמא דאיכא חזקה אחרת כנגדה דאוקמה בחזקת מעוברת והשתא היא דילדה וי"ל דחזקת מרא קמא חשיבא טפי ואם היה עם חזקת ממון חזקת מעוברת אפילו סומכוס מודה דהמע"ה כדאשכחן בריש שור שנגח את הפרה (ב"ק דף מו. ושם ד"ה שור) דאוקי רישא כסומכוס וקתני סיפא פרה שנגחה השור ואינו יודע אם הולד היה בשעת נגיחה ופרה דחד וולד דחד בעל הפרה משלם רביע נזק דאמר ידעינן דשותפות אית ליה ואינו משלם אלא כאילו ודאי וולד סייע דהמע"ה וה"ט דאיכא תרי חזקה לבעל הפרה חזקת מעוברת והשתא ילדה וחזקת ממון אבל מן הולד גובה שמינים שזהו חלי חלקו אע"ג שהוא מוחזק דחזקת מעוברת היא כנגדה וקשה דלעיל (דף 15) סגן שאלה היום ושכרה למחר זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו ואמאי והאיכא חרי חזקה בחזקת קיימת והשתא היא דמתה בשעת שכירות וגם חזקת ממון ול"ל דיחלוקו לא קאי אשאלה היום ושכרה למחר: רגנן זה אומר גדול וזה אומר קמן ישבע המובר. מרישא (דף 13) דזה אומר שאולה וזה אומר שכורה ישבע מלי למיפרן אלא דניחא ליה למיפרן ממתני׳ דקאי בה ולפירוש רבינו שמואל א"ש דהתם מודה סומכוס דלא אמר יחלוקו כיון שהוא מוחזק וטוען ברי: דבר עבד גדוד. פירש בקונטרס נתתי לך דמים לקנות עבד גדול וקשה דלא הוה ליה למינקט במתנימין לוקח ומוכר אלא שליח ומשלח אלא נראה לר"י דמיירי שמכר לו

מוסף רש"י המחליף פרה בחמור וילדה. להכי נקט מחליף גני נהמה ולא נקט מוכר דבהמה . כדנהט בשפחה. לינה נקנית בכסף עד שימשוך וכי משך דבר הנראה לעינים הוא אם ילדה אם לאו ואין כאן ספק, אבל בחליפין מתוקמא כגון שלא משך בעל החמור את הפרה אלא בעל הפרה משך את החמור ונקנית הפרה אל בעל החתור בחשיכה מור בכל מקום שהוא, יהומות בכל ננקום שהוח, כדתגן בקדושין (כח.) כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין זולה ידעינן השתה אי כבר ילדה פרה בשעת כבר ילדה כבר ינדה פכה בשעת משיכת החמור ונרשות מוכר ילדה, או לאחר משיכת החמור ונרשות לוקח ילדה (ב"ק צו:). וכן המוכר שפחתר. עבד כנעני נקנה בכסף ואע"ג שאין לפנינו בשעת מתן מעות (שם). אמר סומכוס אפילו בברי טובוכוס אבילו בבו וברי. דשניהם טוענים טענת ברי, ואפילו היכי דנתבע טוען ברי לי שאיני חייב ואפילו הכי כיון דלבי דינא מספקא מאן קאמר מושטא חולחיו (ב"ק לה:).